

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY BUCZKOWICE**

z dnia 2017 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1875) w związku z art. 4¹ ust. 1, ust. 2, ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zmianami) oraz art. 10 ust. 1, ust. 2, ust. 3, ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 783 ze zmianami)

**Rada Gminy Buczkowice
postanawia, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Piotr Żądło

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Buczkowice

z dnia 20 grudnia 2017 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (GPPiRPAoPN) określa strategię Gminy Buczkowice w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz sposoby minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu czy używania środków odurzających. Zgodnie z aktualnym podejściem, pojęcie „walki z alkoholizmem” zostało zastąpione pojęciem „rozwiązywania problemów alkoholowych”. Należy przez to rozumieć całokształt negatywnych i wielowymiarowych konsekwencji wynikających ze spożywania alkoholu.

Program przedstawia sposób realizacji zadań własnych Gminy wynikających z ustaw:

- z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Prezentowany Program jest kontynuacją działań podejmowanych w Gminie Buczkowice w latach poprzednich, które były realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, a od roku 2012 w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Niniejsze opracowanie składa się z dwóch części. Pierwsza stanowi opis zagadnień merytorycznych dotyczących przedmiotowych kwestii, druga przedstawia plan finansowy GPPiRPAoPN.

Kwestie ujęte w części pierwszej zamknięto w ośmiu następujących rozdziałach:

1. Ogólna charakterystyka problemów alkoholowych i zjawiska narkomanii.
2. Charakterystyka Gminy Buczkowice pod kątem problemów związanych z nadużywaniem alkoholu oraz używaniem środków odurzających.
3. Zasoby lokalne wykorzystywane przez Urząd Gminy Buczkowice w podejmowaniu działań mających na celu profilaktykę oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii.
4. Podmioty pozalokalne współpracujące z Urzędem Gminy Buczkowice w podejmowaniu działań dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.
5. Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
6. Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Niniejszy program uwzględnia założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 1492), dotyczące zadań samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program jest spójny z programem współpracy Gminy Buczkowice z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego oraz Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice.

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Gminy Buczkowice. Realizację programu koordynują:

- powołany przez Wójta Gminy pełnomocnik do spraw realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- pracownik Urzędu Gminy Buczkowice wyznaczony do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Opracowując niniejszy program, pod pojęciem profilaktyki rozumiano system działań zmierzających do utrzymania istniejącego stanu rzeczy, ocenianego jako pożądany lub satysfakcjonujący oraz niedopuszczenie do pojawienia się takich stanów rzeczy, które byłyby oceniane jako negatywne, a które już mogą występować w formach załączkowych.¹⁾

CZĘŚĆ I

ZAGADNIENIA MERYTORYCZNE

Rozdział 1.

Ogólna charakterystyka problemów alkoholowych i zjawiska narkomanii

1. Charakterystyka problemów alkoholowych w Polsce.

Zdecydowana większość osób spożywających alkohol robi to w sposób rozsądny i powściągliwy, jednak pewna część osób nadużywa alkoholu, co powoduje różnego rodzaju zagrożenia i szkody. Wielkość tych zagrożeń oraz szkód wynika z rozmiaru i stylu konsumpcji napojów alkoholowych.

Spożycie napojów alkoholowych w Polsce po okresie bardzo intensywnego wzrostu (lata 1989 – 1992) oraz zahamowaniu tendencji wzrostowej (co miało miejsce w latach 1995 – 1996) ustabilizowało się na poziomie około 7–8 litra czystego alkoholu (spirytus 100%) na osobę (okres do roku 2005). Od roku 2006 znowu obserwuje się wzrost spożycia – do poziomu nieco ponad 9 litrów czystego alkoholu na osobę rocznie. W roku 2016 nastąpił niewielki spadek spożycia, jednak dopiero kolejne lata pokażą, czy to jest trwała tendencja.

Należy tutaj również uwzględnić fakt, iż część handlu napojami alkoholowymi odbywa się poza kontrolą państwa (nielegalny handel napojami alkoholowymi), dlatego przyjmuje się, że rzeczywiste spożycie jest wyższe niż oficjalne dane.

Spożycie 100% alkoholu na jednego mieszkańca (w litrach) w Polsce w latach: 2007 – 2016:

lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
litry	9,21	9,58	9,06	9,02	9,25	9,16	9,67	9,40	9,41	9,37 ²⁾

Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkohol w latach: 2007 – 2016 (w procentach):

lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Wyroby spirytusowe	32,60	35,50	35,30	35,50	35,40	32,74	37,20	34,10	34,00	34,20
Wino i miody pitne	11,60	10,30	9,30	9,30%	8,40%	7,73%	7,20	8,00	8,00	7,40
piwo	55,80	54,20	55,40	55,40	56,20	59,54	55,60	57,90	57,90	58,40 ³⁾

„Zespół uzależnienia od alkoholu, zgodnie z kryteriami zawartymi w 10 edycji Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób, Urazów i Przyczyn Zgonów (ICD 10) należy definiować jako wystąpienie przynajmniej trzech z następujących objawów, w okresie przynajmniej jednego miesiąca lub w ciągu ostatniego roku w kilkukrotnych okresach krótszych niż miesiąc:

- 1) Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”).
- 2) Upośledzenie zdolności kontrolowania zachowań związanych z piciem (upośledzenie zdolności powstrzymywania się od picia, trudności w zakończeniu picia, trudności w ograniczaniu ilości wypijanego alkoholu).
- 3) Fizjologiczne objawy zespołu abstynencyjnego w sytuacji ograniczenia lub przerywania picia (drżenie, nadciśnienie tętnicze, nudności, wymioty, biegunka, bezsenność, niepokój, w krańcowej postaci majaczenie) lub używanie alkoholu w celu uwolnienia się od objawów abstynencyjnych.
- 4) Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożywania zwiększonych dawek dla osiągnięcia oczekiwanego efektu.
- 5) Koncentracja życia wokół picia kosztem zainteresowań i obowiązków.

6) Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.⁷⁴⁾

Uzależnienie od alkoholu stanowi efekt długotrwałego spożywania alkoholu i jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. w świetle obecnej wiedzy, uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę wieloczynnikową bio–psycho–społeczną. Nie istnieje możliwość jej całkowitego wyleczenia, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i związanych z nią szkód zdrowotnych.

Liczbę osób uzależnionych od alkoholu w naszym kraju (dane przygotowane na podstawie badań epidemiologicznych) szacuje się na 2,4% populacji, co daje około 600 tysięcy osób w wieku produkcyjnym (od 18 do 64 roku życia). 80% tej grupy stanowią mężczyźni. W placówkach leczących uzależnienie od alkoholu przebywało niespełna 250 tysięcy osób, w związku z rozpoznaniem u nich zaburzeń będących wynikiem spożywania alkoholu. w odniesieniu do 66% tych osób stwierdzono uzależnienie od alkoholu.⁵⁾

Uzależnieniu osoby często towarzyszy zjawisko współuzależnienia występujące u jego bliskich. Jest to negatywne zjawisko przystosowania się, przekładające się na utrudnienia funkcjonowania i obniżenie umiejętności realnej oceny sytuacji oraz możliwości rozwiązywania problemów zarówno własnych jak i rodziny.

Szczególną uwagę zwrócić należy na osoby nadużywające alkoholu, według szacunków jest to około dwa i pół miliona osób, czyli czterokrotnie więcej niż osób uzależnionych. Według badań, ta grupa powoduje większe szkody społeczne niż osoby uzależnione. Chodzi tutaj o między innymi różnego rodzaju naruszenia prawa (zakłócanie ciszy nocnej, bójki, powodowanie wypadków przez osoby nietrzeźwe). Znaczny odsetek czynów uznawanych za przestępstwa lub wykroczenie jest popełnianych przez osoby będące pod wpływem alkoholu. Niestety bardzo częstym zjawiskiem współwystępującym w rodzinie z problemem alkoholowym jest przemoc. Potwierdzają to zarówno statystyki ogólnopolskie, jak i lokalne. W roku 2014 sporządzono około 78 tysięcy „Niebiskich Kart”, w odniesieniu do 64% (nieco ponad 50.000) tych przypadków sprawcy byli pod wpływem alkoholu.⁶⁾ W roku 2015 według danych podanych przez Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji sporządzono 75.495 „Niebieskich Kart”, w odniesieniu do 64,69% (48.841) tych przypadków sprawcy byli pod wpływem alkoholu. W roku 2016 sporządzono 73.531 „Niebieskich Kart” z czego 63,28% (46.537) były to przypadki dotyczące sprawców będących pod wpływem alkoholu.

Należy tutaj również wspomnieć o szkodach zdrowotnych powodowanych przez omawianą substancję i ich społecznych kosztach dotyczących leczenia tych schorzeń. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem jest spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży.

Jeżeli chodzi o spożycie alkoholu przez młodych ludzi, to w roku 2015 w naszym kraju – w ramach Europejskiego Programu Badań Szkolnych na Temat Alkoholu i Innych Narkotyków (ESPAD) – zrealizowano kolejną edycję badań ankietowych w grupie uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych oraz drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Z przedstawionych badań wynika, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 83,8% uczniów z młodszej grupy (15 – 16 lat) i 95,8% uczniów ze starszej grupy (17 – 18 lat). Do picia napojów alkoholowych w okresie ostatnich dwunastu miesięcy przed realizacją badania przynależało 72% uczniów młodszej grupy i 93 starszej.⁷⁾

Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 48,6% piętnasto-szesnastolatków i 82,3% siedemnasto-osiemnastolatków. Wysoki odsetek badanych przynależy się do przekraczania progu nietrzeźwości. Przynajmniej raz w życiu upiło się 37% uczniów z grupy młodziej i 63% z grupy starszej. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 12,5% uczniów z młodziej kohorty i 19,7% ze starszej grupy wiekowej.⁸⁾

Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino.

2. Ogólna charakterystyka zjawiska narkomanii.

Narkomania to zjawisko stałego lub okresowego używania w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.⁹⁾ Uzależnienie powstaje po pewnym, zazwyczaj niezbyt długim, okresie zażywania środków narkotycznych i przejawia się jako niezwykle silne, wręcz nie do opanowania pragnienie przeżywania rauszu, czyli błogostanu,

któremu towarzyszy – w zależności od przyjmowanego środka – pobudzenie lub zahamowanie aktywności.

Uzależnieniu psychicznemu nieco później zaczyna towarzyszyć znacznie głębsza zależność fizyczna (narkotyk staje się konieczny do zachowania biochemicznej równowagi ustroju), po wytworzeniu się której brak środków odurzających wywołuje głód narkotyczny powodujący przymus systematycznego zażywania narkotyków i ciągłego zwiększania ich dawki. Po wytworzeniu się uzależnienia psychicznego i fizycznego rozpoczyna się i systematycznie pogłębia degeneracja społeczna (niewypełnianie obowiązków związanych z pełnioną rolą społeczną, zachowania przestępcze), fizyczna (skrajne wyniszczenie organizmu) i psychiczna (nieodwracalne zmiany w systemie nerwowym powodujące zaburzenia charakterologiczne) osoby uzależnionej, które prowadzą ją na dno ludzkiej egzystencji i często kończą się śmiercią.¹⁰⁾

3. Charakterystyka narkomanii w Polsce.

Według badań ESPAD z 2015 roku, 25% polskich piętnastolatków (w roku 2011 – 24,3%) i 43% siedemnastolatków (w roku 2011 – 37,3%) przynajmniej raz w życiu sięgnęło po marihuanę lub haszysz. 5,3% uczniów trzecich klas polskich gimnazjów (w roku 2011 – 4,6%) i 7,1% uczniów drugich klas szkół wyższego rzędu (w roku 2011 – 8,3%) zażywało w swoim życiu amfetaminę.

Najpopularniejszymi wśród uczniów III klas gimnazjów substancjami są marihuana i haszysz – 25%, drugie miejsce zajmują stosowane bez zaleceń lekarza leki uspokajające i nasenne. Trzecie miejsce należy do substancji wziewnych (11,2%), czwarte to leki przeciwbólowe (7,6%), dalej LSD lub inne halucynogeny. Nieco inaczej wygląda to w odniesieniu do uczniów II klas szkół ponadpodstawowych. Na trzecim miejscu znajdują się substancje wziewne, na czwartym amfetamina, dalej leki przeciwbólowe i LSD.

Porównując wyniki badań ESPAD z lat: 1995, 1999, 2003, 2007, 2011 i 2015 można zauważyć powrót do wzrostu trendu eksperymentowania z niektórymi substancjami.

W połowie roku 2015 na terenie naszego kraju doszło do licznych zatruczeń tzw. dopalaczami, czyli środkami zastępczymi. Pod tym pojęciem należy rozumieć: „produkt zawierający co najmniej jedną nową substancję psychoaktywną lub inną substancję o podobnym działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty zamiast środka odurzającego lub substancji psychotropowej lub w takich samych celach jak środek odurzający lub substancja psychotropowa, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych; do środków zastępczych nie stosuje się przepisów o ogólnym bezpieczeństwie produktów”.¹¹⁾ Z używaniem tych substancji jest związanych wiele zagrożeń. Są to nieznane, nieprzebadane substancje przyjmowane według nieznanych wzorów, które wywołują niespotykane do tej pory reakcje organizmu.

4. Diagnoza problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych w szkołach wśród dzieci i młodzieży szkolnej z terenu Gminy Buczkowice.

W roku 2014 zostały przeprowadzone badania diagnostyczne (ankiety w programie CORIGO) obejmujące podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej z terenu Gminy Buczkowice. Badania zostały przeprowadzone w działających na terenie Gminy Buczkowice zespołach szkół (cztery szkoły podstawowe, cztery gimnazja, jedno liceum). Łącznie uczestniczyło w nich 389 uczniów. Badania te zostały przeprowadzone na zlecenie Gminy Buczkowice przez Małopolskie Centrum Profilaktyki.

17% uczniów deklaruje kontakt z alkoholem, z tego 50% stwierdza, iż po raz pierwszy spożyła alkohol w trakcie wakacji, 7% w dyskotekę czy ogólnie w lokalach, 4% na wagarach, pozostali wskazali inne okoliczności. Większości osób nikt do tego nie namawiał – 78%. Tylko 22% deklarowało namawianie przez innych do spróbowania alkoholu. W pewnym stopniu pocieszające jest to, iż (jak wynika z przeprowadzonych badań) zdecydowana większość młodzieży, która deklaruje kontakt z alkoholem robi to okazjonalnie – kilka razy w roku, to jest 69%. Spożywanie alkoholu kilka razy w miesiącu zadeklarowało 24% osób spośród pijących. 3% deklaruje picie częściej niż raz w tygodniu, również 3% deklaruje spożywanie alkoholu codziennie.

Najczęstszym powodem sięgania po alkohol jest picie dla towarzystwa (aż 53%), „topienie smutków lub złości” (15%), przyzwyczajenie (3%). 28% uczniów deklarujących spożywanie alkoholu wymienia inne

przyczyny. Jeżeli chodzi o rodzaje alkoholu spożywanego przez młodzież, prym wiedzie tutaj piwo – 60%, dalej wino – 19%, wódka – 13%, drinki – 8%.

55% uczniów, którzy zadeklarowali picie alkoholu uważa, iż rodzice nie zdają sobie z tego faktu sprawy, 19% przyznaje, że rodzice o problemie z alkoholem wiedzą i próbują o tym rozmawiać. 14% rodziców uczniów pijących podejmuje w tej sprawie działania, stanowczo karząc dziecko za sięganie po alkohol. 8% rodziców, mimo podejrzeń, nie reaguje, 5% rodziców nie przejawia zainteresowania tym problemem.

Jeżeli chodzi o posiadanie wiedzy i informacji na temat szkodliwości alkoholu, jest ona raczej duża. 48% uczniów deklaruje posiadanie ogólnej wiedzy na temat alkoholu, 42% potrafi powiedzieć jaki wpływ ma spożywanie alkoholu na poszczególne funkcje organizmu. Jedynie 10% przyznaje, iż nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

Zaniepokojenie może budzić kwestia dostępności alkoholu dla młodzieży. 52% uczniów uważa kupno alkoholu za coś bardzo trudnego (wręcz niemożliwego), niestety 24% twierdzi, że nie ma z tym problemu.

Jeżeli chodzi o kontakt z narkotykami, to 5% ankietowanych uczniów ze szkół z terenu Gminy Buczkowice przyznało się do tego. Najbardziej popularną substancją jest tutaj (podobnie jak na terenie całego naszego kraju) marihuana. W dalszej kolejności LSD, natomiast pojedynczy uczniowie zadeklarowali sięganie po inne rodzaje substancji – amfetaminę i tzw. dopalacze. Podobnie jak przy alkoholu najczęściej pierwsze sięgnięcie po narkotyki ma miejsce podczas wakacji – 47%, w szkole – 18%, na wagarach – 6%, na dyskotecę – 29%. Zdecydowana część uczniów mających kontakt z narkotykami zadeklarowała, iż sięga po nie okazjonalnie, jednak 8% wykazało używanie omawianych substancji kilka razy w miesiącu, a aż 23% zadeklarowało prawie codzienne zażywanie narkotyków.

Wśród badanych 8% wie gdzie można nabyć narkotyki, choć zastrzegają, iż nie jest to tak łatwe jak w przypadku alkoholu czy papierosów. Dla 77% badanych taki zakup jest niemożliwy, 7% uważa, że to dostępny towar. Zdecydowana większość – 80% - nie zna nikogo, kto używałby narkotyków. Badani uczniowie mają świadomość, iż narkotyki nie są dobrym sposobem na rozwiązywanie problemów. Aż 85% stwierdza, że narkotyki nie pomagają w sytuacjach kryzysowych. Część uczniów nie posiada wiedzy na ten temat – 12%, dodatkowo 3% uzależnia to od sytuacji.

Według deklaracji, uczniowie sięgają po narkotyki zarówno dla towarzystwa – 27%, jak i w chwilach silnych emocji – 18%. 18% biorących uczniów sięga po narkotyki z przyzwyczajenia.

Badani w większości są przekonani, że rodzice nie wiedzą o ich narkotykowych doświadczeniach – taką odpowiedź wskazało 75% biorących udział w badaniach uczniów. 17% rodziców uczniów biorących narkotyki podejmuje w tej sprawie interwencje. Rodzice 8% uczniów, deklarujących używanie narkotyków, podejmują ze swoim dzieckiem rozmowy na ten temat.

40% badanych uczniów wie ogólnie, jakie są skutki zażywania narkotyków, 46% jest w stanie wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu, a 14% tych konsekwencji nie zna. Podobny odsetek uczniów – 17%, nie zna także prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Kary te zna 37% badanych uczniów, a 46% potrafi powiedzieć dokładnie, jakie grożą za to sankcje.

Choć spośród wszystkich badanych uczniów niewielka część przyznaje, że miała kontakt z narkotykami, w tej grupie spory odsetek prezentuje bardzo ryzykowny wzorzec zażywania substancji psychoaktywnych, sięgając po nie dla ukojenia trudnych emocji. Niepokojące jest także to, że dla sporej grupy uczniów zdobycie narkotyków jest możliwe przy pewnym nakładzie wysiłków.

Rozdział 2.

Charakterystyka Gminy Buczkowice pod kątem problemów związanych z nadużywaniem alkoholu oraz używaniem środków odurzających

Gmina Buczkowice – wg stanu na dzień 30 września 2017 r. – liczy ogółem 10.946 mieszkańców (5.333 mężczyzn i 5.613 kobiet), z czego:

- Buczkowice – 4.378 (2.129 mężczyzn, 2.249 kobiet),
- Godziszka – 2.265 (1.109 mężczyzn, 1.156 kobiet),
- Kalna – 889 (445 mężczyzn, 444 kobiet),
- Rybarzowice – 3.414 (1.650 mężczyzn, 1.764 kobiet).

Odnosząc to do liczby mieszkańców Gminy Buczkowice według stanu na dzień 30 września 2016 r., nastąpił wzrost o 2 osoby (jest mniej o 7 mężczyzn i więcej o 9 kobiet). Buczkowice – liczba mieszkańców zwiększyła się o 8 osób, Godziszka – liczba mieszkańców zmniejszyła się o 7 osób, Kalna – liczba mieszkańców zwiększyła się o 15 osób, Rybarzowice – liczba mieszkańców zmniejszyła się o 14 osób.

W okresie trzech kwartałów 2016 roku:

- 1) w Ośrodku Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej przebywały 72 osoby doprowadzone z terenu Gminy Buczkowice (w tym: 61 mężczyzn, 10 kobiet, 1 osoba nieletnia) – w analogicznym okresie roku 2016 było to 76 osób (w tym 65 mężczyzn, 11 kobiet);
- 2) do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Buczkowicach wpłynęło 18 „Niebieskich Kart” – w analogicznym okresie roku 2016 wpłynęło 11 „Niebieskich Kart”;
- 3) na dzień 30 września 2017 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej było zarejestrowanych ogółem 211 bezrobotnych (w tym 96 mężczyzn i 115 kobiet), z czego z prawem do zasiłku 45 osób (w tym 19 mężczyzn i 26 kobiet) – w analogicznym okresie roku 2016 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej było zarejestrowanych ogółem 281 bezrobotnych (w tym 122 mężczyzn i 159 kobiet), z czego z prawem do zasiłku 50 osób (w tym 30 mężczyzn i 20 kobiet);
- 4) 134 rodziny były objęte pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach, według szacowań pracowników socjalnych 2 z ogółu tych rodzin dotknięte są problemem alkoholowym – w analogicznym okresie roku 2016 było to 143 rodziny z czego 6 dotkniętych było problemem alkoholowym;
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - wszczęła 14 postępowań w przedmiocie wyjaśnienia okoliczności wskazujących na nadużywanie alkoholu – w analogicznym okresie roku 2016 wszczęto 11 postępowań (w całym roku 2016 wszczęto 11 postępowań),
 - skierowała 26 wezwań w stosunku do 17 osób (dotyczy to również osób zgłoszonych do Komisji w roku ubiegłym) do stawienia się w punkcie konsultacyjno – informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym – zgłosiło się 5 osób (jedna osoba przebywała na detoksie, jedna nie zgłosiła się z uwagi na stan zdrowia, dwie osoby nie odebrały wezwań, w jednym przypadku postępowanie umorzono), ogółem w punkcie przeprowadzono około 60 rozmów w przedmiocie nadużywania alkoholu (w tym uzależnienia) oraz przemocy w rodzinie, pomagano w przygotowaniu różnych pism procesowych – w analogicznym okresie roku 2016 skierowano 21 wezwań do 15 osób, zgłosiło się 10 osób, ogółem przeprowadzono około 50 rozmów (w całym roku 2016 skierowano 25 wezwań w odniesieniu do 22 osób, zgłosiło się 11 osób),
 - skierowała 12 osób do biegłego celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia – zgłosiło się 9 osób – w odniesieniu do 6 osób stwierdzono występowanie uzależnienia od alkoholu – w analogicznym okresie roku 2016 skierowano do biegłego 9 osób, zgłosiło się 7 osób, w odniesieniu do 6 stwierdzono występowanie uzależnienia od alkoholu (w całym roku 2016 skierowano 11 osób, zgłosiło się 8, w odniesieniu do 5 stwierdzono występowanie uzależnienia od alkoholu),
 - w odniesieniu do 7 osób skierowała wnioski do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego, do chwili przygotowania programu żadne z postępowań nie zostało zakończone – w okresie roku 2016 skierowano 8 wniosków – przy czym w dwóch wypadkach na wniosek osób, które wystąpiły o wszczęcie procedury, zostały one wycofane – chęć wycofania wniosków była uzasadniana poprawą sytuacji i zaprzestaniem nadużywania alkoholu przez osoby kierowane do sądu, jeden wniosek został zwrócony, dwa oddalono, w trzech przypadkach orzeczono obowiązek poddania się leczeniu, w jednym przypadku do chwili opracowania niniejszego programu nie otrzymano odpisu postanowienia;
- 6) w placówkach leczenia uzależnień (dotyczy osób uzależnionych oraz współuzależnionych) .. osoby realizowały terapię odwykową (w tym: .. osób uzależnionych, .. osób współuzależnionych) – w analogicznym okresie roku 2016 terapię realizowały 33 osoby (w tym 23 osoby uzależnione, 10 osób współuzależnionych);

7) według informacji przesłanej przez Komisariat Policji w Szczyrku:

- przeprowadzono 446 interwencji, w tym 162 domowe (Buczkowice – 226, w tym 75 domowych, Godziszka – 66, w tym 36 domowych, Kalna – 36, w tym 13 domowych, Rybarzowice – 118, w tym 35 domowych) – w analogicznym okresie roku 2016 przeprowadzono 454 interwencji (Buczkowice – 203, w tym 43 domowych, Godziszka – 85, w tym 27 domowych, Kalna – 31, w tym 13 domowych, Rybarzowice – 135, w tym 40 domowych),
- zatrzymano 11 nietrzeźwych kierowców (Buczkowice – 7, Godziszka – 0, Kalna – 0, Rybarzowice – 4) – w analogicznym okresie roku 2016 zatrzymano 15 nietrzeźwych kierowców (Buczkowice – 7, Godziszka – 3, Kalna – 3, Rybarzowice – 2),
- zatrzymano 5 osób kierujących po użyciu alkoholu (Buczkowice – 3, Godziszka – 0, Kalna – 0, Rybarzowice – 2) – w analogicznym okresie roku 2016 zatrzymano 9 osób kierujących po użyciu alkoholu (Buczkowice – 2, Godziszka – 3, Kalna – 1, Rybarzowice 3).

Na dzień 30 września 2017 roku na terenie Gminy Buczkowice działało 28 punktów sprzedaży napojów alkoholowych (26 punktów prowadzi sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), która jest objęta limitem określonym na mocy uchwały Rady Gminy – zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi), z czego:

- 1) 22 z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży (limit wynosi 37 punktów),
- 2) 4 z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży (limit wynosi 15 punktów).

Porównując do stanu na dzień 30 września 2016 r. liczba punktów uległa zmniejszeniu o 2, w jednym przypadku był to punkt z przeznaczeniem do spożycia napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży (sklep), i w jednym przypadku punkt z przeznaczeniem, do spożycia w miejscu sprzedaży (lokal). W obu przypadkach były to punkty sprzedaży objęte opisanym powyżej limitem.

Jak wynika z informacji przesłanej przez Komendę Miejską Policji w Bielsku-Białej na terenie opisaną jednostki w roku 2016 przeprowadzono 196 postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw „narkotykowych” (w roku 2015 było 285), w wyniku czego postawiono zarzuty 212 osobom (w roku 2015 – 233 osobom) i stwierdzono popełnienie 482 przestępstw (w roku 2015 było 302). W okresie III kwartałów roku 2017 wszczęto 165 postępowań, gdzie zarzuty przedstawiono 162 osobom podejrzanym i stwierdzono popełnienie 355 przestępstw.

Na terenie objętym zakresem działalności Komisariatu Policji w Szczyrku stwierdzono w roku:

- 2015 – 7 przestępstw (w tym: 1 – udzielanie narkotyków innej osobie, 3 – dotyczące handlu narkotykami, 3 – dotyczące posiadania narkotyków),
- 2016 – 15 przestępstw (w tym: 1 – wprowadzenie do obrotu narkotyków, 3 – udzielanie narkotyków innej osobie, 10 – dotyczące posiadania narkotyków, 1 – uprawa konopi),
- 2017 - do 30 września - 11 przestępstw (w tym: 1 – wytwarzanie narkotyków, 1 – przystosowanie przyrządów do wytwarzania, 1 – handel narkotykami, 7 – dotyczących posiadania narkotyków, 1 – dotyczące uprawy konopi).

Opisana jednostka nie posiada ewidencji ww. przestępstw w rozbiciu na gminy.

Rozdział 3.

Zasoby lokalne wykorzystywane przez Urząd Gminy Buczkowice w podejmowaniu działań, mających na celu profilaktykę oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii

Skuteczna profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii w społecznościach gminnych wymaga przede wszystkim maksymalnego wykorzystania potencjału tkwiącego w środowisku lokalnym. Mając ten fakt na uwadze, Urząd Gminy Buczkowice corocznie angażuje do współpracy te jednostki istniejące na terenie Gminy Buczkowice, które z uwagi na swoją działalność, mają możliwość przyczynienia się do większej skuteczności przedmiotowych działań.

Wykaz tych jednostek oraz ich, przydatne z punktu widzenia profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zadania przedstawia poniższa tabela.

Wykaz jednostek działających na terenie Gminy Buczkowice, z którymi Urząd Gminy współpracuje w celu prowadzenia działań profilaktycznych, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Lp.	Jednostka	Zadania
1	Szkoły istniejące na terenie Gminy	Realizowanie w ramach programów profilaktyczno-wychowawczych zadań określonych w GPPiRPAoPN – w tym: zapewnianie im alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego oraz – poprzez pomaganie dzieciom w nauce – przyczynianie się do zmniejszenia szkód spowodowanych dorastaniem dziecka w rodzinie dysfunkcyjnej – w tym dotkniętej problemem alkoholowym. Wspomaganie GKRPA w zakresie diagnozowania społeczności lokalnej pod kątem występowania zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu i innych zachowań ryzykownych. Organizowanie i współorganizowanie szkoleń w przedmiotowym zakresie dla rodziców uczniów. Realizacja innych zadań określonych w GPPiRPAoPN, które są skierowane do uczniów szkół.
2	Gminny Ośrodek Kultury	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży; prowadzenie świetlic środowiskowych, w ramach których odbywają się zajęcia profilaktyczno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży, szczególnie pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym, realizacja zajęć profilaktyczno-wychowawczych (w formie zajęć sportowych) oraz organizowanie imprez profilaktyczno-wychowawczych.
3	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym uzależnieniem od alkoholu (lub problemem alkoholowym), osobom uzależnionym (lub mającym problem alkoholowy) rodzinom osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, dotkniętych ubóstwem; podejmowanie interwencji mających na celu uchronić osoby współuzależnione (a w szczególności dzieci) przed skutkami problemów alkoholowych oraz przemocą; motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia terapii oraz współpraca z GKRPA w zakresie podejmowania działań mających doprowadzić do zastosowania obowiązku poddania się leczeniu; zobowiązywanie nadużywających alkoholu klientów do poprawy swojej sytuacji życiowej.
4	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Realizacja działań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Współdziałanie z GKRPA w przypadkach dotyczących przemocy w rodzinie, gdzie pojawia się problem alkoholowy.
5	Policja (Komisariat Policji w Szczyrku)	Podejmowanie i prowadzenie działań mających na celu: wykrycie popełnianych przestępstw i wykroczeń związanych z nieprzestrzeganiem zasad obrotu napojami alkoholowymi oraz przestępstw i wykroczeń opisanych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, przypadków przemocy w rodzinie i doprowadzenie do ukarania sprawców ww. czynów. Współpraca z GKRPA w zakresie podejmowania działań mających doprowadzić do zastosowania obowiązku poddania się leczeniu; oddziaływania profilaktyczne ukierunkowane na dzieci i młodzież z zakresu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
6	Stowarzyszenia trzeźwościowe i inne wspólnoty o podobnych cechach	Udzielanie wsparcia osobom leczącym się z choroby alkoholowej oraz motywowanie osób, które zakończyły leczenie do wytrwania w trzeźwości.
7	Parafie rzymskokatolickie z terenu Gminy	Prowadzenie oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych ukierunkowanych na dzieci, młodzież i dorosłych; organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży; udzielanie wsparcia członkom rodzin

		dotkniętych problemem alkoholowym, motywowanie ich do podjęcia działań mających na celu zmianę swojej sytuacji życiowej.
8	SP ZOZ „Gminny Ośrodek Zdrowia w Buczkowicach”	Podejmowanie działań nastawionych na profilaktykę i wczesne wykrywanie chorób rozwijających się na tle nadużywania alkoholu lub zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych; edukowanie w zakresie zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu i sięgania po inne środki odurzające.
9	Funkcjonujące na terenie Gminy podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego	Organizowanie czasu wolnego dzieciom, młodzieży i dorosłym przez stworzenie im możliwości zdrowego i konstruktywnego sposobu spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań przy jednoczesnym prowadzeniu oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych; prowadzenie szeroko rozumianej działalności profilaktycznej, wzmacnianie więzi międzyludzkiej, integrowanie społeczności lokalnej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Rozdział 4.

Podmioty pozalokalne współpracujące z Urzędem Gminy Buczkowice w podejmowaniu działań dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Celem jak najpełniejszej realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii Urząd Gminy współpracuje również z jednostkami spoza terenu Gminy Buczkowice. Wykaz i rolę, jaką pełnią te podmioty w podejmowaniu przedmiotowych działań, przedstawia poniższa tabela.

Wykaz jednostek działających poza terenem Gminy Buczkowice, z którymi Urząd Gminy współpracuje w celu realizacji zadań dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Lp.	Jednostka	Zadania
1	Sądy oraz zespoły kuratorskiej służby sądowej	Orzekanie w sprawach związanych z nadużywaniem alkoholu; prowadzenie nadzoru kuratorskiego nad osobami objętymi opieką GKRPA; współpraca z GKRPA w zakresie wymiany informacji oraz podejmowania działań mających doprowadzić do zastosowania obowiązku poddania się leczeniu.
2	Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku – Białej	Dostarczanie informacji nt. nadużywania alkoholu przez osoby zamieszkałe na terenie Gminy Buczkowice; podejmowanie działań polegających na rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz prowadzeniu profilaktyki przeciwalkoholowej w odniesieniu do osób z terenu Gminy doprowadzonych do Ośrodka.
3	Placówki leczenia i terapii uzależnień	Prowadzenie terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych (w zakresie choroby alkoholowej oraz uzależnienia od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych); współpraca z GKRPA w zakresie wymiany informacji dotyczących osób objętych jej opieką.
4	Podmioty prowadzące działania na rzecz pomocy rodzinie, osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu oraz od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji	Prowadzenie terapii wobec wymienionych grup osób, udzielanie schronienia dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i ofiarom przemocy w rodzinie. Prowadzenie działalności profilaktyczno-wychowawczej.

	psychoaktywnych, a także dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym i ofiarom przemocy w rodzinie	
5	Indywidualni terapeuci i psycholodzy	Prowadzenie grupy pomocowej dla osób nadużywających alkoholu, używających środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, a także udzielanie indywidualnych porad mieszkańcom Gminy.
6	Funkcjonujące poza terenem Gminy podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego	Oddziaływania profilaktyczne ukierunkowane na mieszkańców Gminy Buczkowice.
7	Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej	Prowadzenie oddziaływań profilaktyczno-edukacyjnych ukierunkowanych na uczniów placówek oświatowych z terenu Gminy oraz ich rodziców. Podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie dostępności narkotyków na terenie Gminy oraz wykrywania i ściganie przestępstw oraz wykroczeń opisanych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Rozdział 5.

Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Ograniczenie spożywania alkoholu przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe.
2. Opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej.
3. Ograniczenie szkód społecznych wynikających z picia alkoholu przez dzieci, młodzież i dorosłych.
4. Zmniejszenie prawdopodobieństwa sięgania przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe po środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne tzw. „dopalacze”.
5. Zwiększenie i urozmaicenie oferty dotyczącej alternatywnych sposobów zagospodarowania czasu wolnego – w szczególności poprzez wspieranie rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży.
6. Poprawa stanu psychosomatycznego mieszkańców Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem problemów wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu.
7. Umożliwienie otrzymania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym i dorosłym osobom współuzależnionym.
8. Motywowanie uzależnionych oraz nadużywających alkoholu mieszkańców Gminy do podejmowania działań mających na celu zachowanie trzeźwości oraz wspieranie ich w tym zakresie.
9. Eliminowanie przypadków naruszania zasad obrotu napojami alkoholowymi.

Rozdział 6.

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Metody realizacji zadania:

- 1) współpraca z placówkami leczenia i terapii uzależnień w zakresie wymiany informacji, dofinansowania ponadstandardowych usług z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych w odniesieniu do mieszkańców Gminy;

- 2) prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego, w ramach którego udziela się informacji nt. szkodliwości alkoholu oraz mechanizmów i profilaktyki uzależnień wszystkim osobom zainteresowanym, informuje się osoby uzależnione o możliwościach leczenia; podejmuje się również działania mające na celu motywowanie do podjęcia leczenia tych mieszkańców Gminy, wobec których zachodzi uzasadnione podejrzenie istnienia choroby alkoholowej, udziela się wsparcia osobom, które zakończyły terapię odwykową;
- 3) współpraca z Ośrodkiem Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej w zakresie przekazywania informacji dotyczących problemów alkoholowych na terenie Gminy Buczkowice, a także realizacji działań polegających na rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz prowadzeniu profilaktyki przeciwalkoholowej w odniesieniu do osób z terenu Gminy doprowadzonych do wytrzeźwienia;
- 4) wspieranie działalności stowarzyszeń i organizacji społecznych zajmujących się udzielaniem pomocy osobom uzależnionym od alkoholu oraz osobom uzależnionym lub zagrożonym uzależnieniem od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, zamieszkałym na terenie Gminy Buczkowice;
- 5) współpraca ze stowarzyszeniami trzeźwościowymi i innymi wspólnotami o tym charakterze;
- 6) zamieszczanie w prasie lokalnej informacji na temat możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem;
- 7) podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 8) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

2. Objęcie rodzin dotkniętych chorobą alkoholową pomocą psychospołeczną i prawną, a w szczególności ochroną przed przemocą w rodzinie.

Metody realizacji zadania:

- 1) motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia terapii odwykowej, a w przypadku braku współpracy podejmowanie przez GKRPA działań zmierzających do orzeczenia przez sąd wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 2) udzielanie w ramach działalności punktu konsultacyjno-informacyjnego wsparcia, świadczenie pomocy prawnej oraz dostarczanie informacji nt. możliwości poprawy trudnej sytuacji życiowej członków rodzin osób uzależnionych i nadużywających alkoholu (w tym również informowanie o podmiotach zajmujących się szeroko rozumianą pomocą rodzinie);
- 3) udzielanie informacji odnośnie zagadnień prawnych z zakresu: prawa rodzinnego, karnego, cywilnego i innych – w tym udzielanie pomocy w sporządzaniu pism procesowych;
- 4) kierowanie wniosków do policji lub prokuratury w przypadkach określonych w art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 5) podejmowanie prób zdiagnozowania rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy oraz działań uświadamiających dzieci i młodzież w przedmiotowej kwestii (w tym możliwości uzyskania pomocy);
- 6) współpraca z podmiotami zajmującymi się pomocą ofiarom przemocy w rodzinie – w tym Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 7) udzielanie wsparcia finansowego placówkom leczenia i terapii uzależnień oraz innym podmiotom w zakresie prowadzenia terapii dla osób współuzależnionych;
- 8) inicjowanie i finansowanie oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych oraz socjoterapeutycznych podejmowanych wobec dzieci pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym lub problemami narkomanii, borykających się z różnego rodzaju problemami psychospołecznymi (między innymi w świetlicy środowiskowej, szkołach i podczas wyjazdów wakacyjnych);
- 9) podejmowanie i finansowanie działań mających na celu integrację wewnętrzną oraz wzmocnienie więzi rodzinnych w rodzinach z problemem alkoholowym (między innymi przez organizowanie dzieciom i rodzicom możliwości wspólnego konstruktywnego spędzania czasu wolnego);

- 10) edukacja dorosłych dotycząca tematyki przemocy w rodzinie oraz zwiększanie świadomości społecznej w tym zakresie poprzez organizowanie tematycznych spotkań i zamieszczanie artykułów w lokalnej prasie oraz kolportowanie ulotek i materiałów informacyjno-educacyjnych;
- 11) współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, policją, sądem, zespołami kuratorskiej służby sądowej, prokuraturą, parafiami rzymskokatolickimi oraz szkołami (głównie pedagogami szkolnymi) i – w razie potrzeby – innymi podmiotami w przedmiocie przemocy w rodzinie oraz podejmowanie wspólnych działań zmierzających do przeciwdziałania temu zjawisku;
- 12) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

Metody realizacji zadania:

- 1) prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego, w ramach którego udziela się członkom rodzin, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 2) w miarę możliwości realizacja dyżuru psychologa;
- 3) zamieszczanie w prasie lokalnej informacji na temat możliwości uzyskania pomocy psychospołecznej i prawnej przez rodziny, w których występują problemy narkomanii;
- 4) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Metody realizacji zadania:

- 1) zbieranie i opracowywanie informacji nt. występowania u dzieci i młodzieży zachowań związanych z piciem alkoholu i zażywaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych;
- 2) informowanie, edukowanie oraz szkolenie mieszkańców Gminy Buczkowice w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii oraz prowadzenie działalności wychowawczej i zapobiegawczej w odniesieniu do przedmiotowej problematyki w ramach punktu konsultacyjno-informacyjnego;
- 3) upowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących zagrożeń związanych z narkomanią i zasad zapobiegania jej oraz zamieszczanie artykułów dotyczących przedmiotowych kwestii w prasie lokalnej;
- 4) realizacja programów profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie problemom alkoholowym i zapobieganie narkomanii dla dzieci i młodzieży, nauczycieli oraz rodziców uczniów placówek oświatowych Gminy Buczkowice;
- 5) przeprowadzanie konkursów z zakresu profilaktyki dla młodzieży Gminy Buczkowice;
- 6) organizacja gminnych dni profilaktyki (organizacja i przeprowadzanie przeglądów lub konkursów dotyczących spektakli profilaktycznych oraz prezentacje zewnętrznych spektakli profilaktycznych);
- 7) organizacja gminnych dni bezpieczeństwa (akcja mająca na celu uczenie dzieci z klas pierwszych bezpiecznych zachowań);
- 8) realizacja – we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury oraz funkcjonującymi na terenie Gminy Buczkowice placówkami oświatowymi - zajęć profilaktyczno-wychowawczych skierowanych do dzieci i młodzieży:
 - a) we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury są realizowane zajęcia profilaktyczno-wychowawcze:
 - zajęcia są uruchamiane na podstawie złożonego przez Ośrodek harmonogramu zajęć, poprzez zawarcie umów cywilno-prawnych przez Gminę Buczkowice (Urząd Gminy) ze wskazanymi przez Ośrodek podmiotami,

- obowiązki realizatora programu dotyczą sfinansowania kosztów realizacji zajęć, o których mowa wyżej, ich koordynowaniu z resztą działań podejmowanych w ramach Programu oraz sprawowania nadzoru nad realizacją zajęć,
 - za prawidłową realizację zajęć odpowiada Dyrektor Ośrodka Kultury – jest on również zobowiązany do przestrzegania zgodności warunków realizacji zajęć z wymogami wynikającymi z innych przepisów (dotyczy to m.in.: przepisów sanitarnych i obowiązków zgłaszania prowadzenia zajęć właściwym organom),
- b) we współpracy z zespołami szkolnymi są realizowane zajęcia profilaktyczno–wychowawcze, które są realizowane w okresach uzgodnionych z realizatorem programu (zarówno okres roku szkolnego jak i ferii zimowych):
- zajęcia profilaktyczno–wychowawcze realizowane w szkołach są uruchamiane na podstawie przedłożonych przez szkoły programów dotyczących zajęć, harmonogramów i planów ich realizacji poprzez zawarcie umów cywilno–prawnych przez Gminę Buczkowice (Urząd Gminy) ze wskazanymi przez dyrektora szkoły osobami,
 - obowiązki realizatora programu dotyczą sfinansowania kosztów realizacji zajęć, o których mowa wyżej, ich koordynowaniu z resztą działań podejmowanych w ramach programu oraz sprawowania nadzoru nad realizacją zajęć,
 - za prawidłową realizację zajęć w poszczególnych szkołach odpowiada dyrektor danej placówki - jest on również zobowiązany do przestrzegania zgodności warunków realizacji zajęć z wymogami wynikającymi z innych przepisów (dotyczy to m.in.: przepisów sanitarnych i obowiązków zgłaszania prowadzenia zajęć właściwym organom);
- 9) podejmowanie i dofinansowanie działań mających na celu połączone z przekazywaniem treści profilaktycznych zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, w tym wyjazdy wakacyjne (współpraca m.in. ze szkołami, parafiami rzymskokatolickimi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego);
- 10) prowadzenie działalności edukacyjnej wobec rodziców w zakresie współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych dotyczących dzieci i młodzieży oraz symptomów pozwalających na rozpoznanie pojawiania się u nich zachowań ryzykownych (szczególnie zażywania narkotyków), a także możliwości szukania pomocy;
- 11) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży dotyczących zagrożeń oraz szkód wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych oraz nowych substancji psychoaktywnych;
- 12) upowszechnianie informacji dotyczących dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych oraz o placówkach leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych oraz nowych substancji psychoaktywnych;
- 13) podejmowanie działań edukacyjnych, dotyczących zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu, wobec ludzi dorosłych oraz upowszechnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych (w formie ulotek i publikacji) z zakresu problematyki uzależnień;
- 14) zapobieganie powstawaniu problemów zdrowotnych związanych z nadużywaniem alkoholu poprzez dofinansowanie działań profilaktycznych mających na celu wczesne wykrywanie chorób rozwijających się na tym tle (współpraca w tym zakresie m.in. z zakładami opieki zdrowotnej z terenu Gminy oraz organizacjami działającymi na rzecz promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej);
- 15) prowadzenie akcji informacyjnych dla sprzedawców, ze szczególnym uwzględnieniem zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim oraz kontrolowanie przestrzegania tych zasad;
- 16) organizowanie kursów i szkoleń dla osób zaangażowanych w realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii mających na celu nabywanie i doskonalenie umiejętności służących prowadzeniu przedmiotowych działań (w miarę możliwości również finansowanie szkoleń);

- 17) zbieranie i opracowywanie informacji nt. struktury występowania na terenie Gminy Buczkowice zachowań związanych z nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych;
- 18) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Metody realizacji zadania:

- 1) wspieranie działań podejmowanych przez osoby fizyczne oraz instytucje i stowarzyszenia statutowo zajmujące się zagadnieniami z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych lub przeciwdziałania narkomanii przez udzielanie wsparcia edukacyjnego i lokalowego, a także wspólne organizowanie imprez promujących zdrowy i trzeźwy styl życia;
- 2) tworzenie swoistej lokalnej koalicji na rzecz trzeźwości przez włączanie w przedmiotowe działania liderów lokalnej społeczności;
- 3) włączanie podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w wykonywanie przedmiotowych działań, między innymi poprzez zlecenie im do realizacji zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii – zgodnie z zasadami określonymi na mocy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 4) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art.13[1] i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Do podjęcia ww. interwencji uprawnieni są funkcjonariusze policji, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz upoważnieni przez Wójta Gminy pracownicy Urzędu Gminy Buczkowice.

Do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego uprawniona jest osoba każdorazowo upoważniona przez Wójta Gminy Buczkowice.

Rozdział 7.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy w szczególności:

- 1) pełnienie funkcji inicjującej oraz opiniodawczej wobec działań z zakresu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 2) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badanie do biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia (w sytuacjach określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz – w uzasadnionych przypadkach – kierowanie do sądu wniosków o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) opiniowanie wniosków dotyczących wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (z wyłączeniem wniosków dotyczących zezwoleń, o których mowa w art. 18¹ ustawy) pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży oraz ich liczby (dotyczy punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% zawartości alkoholu /z wyjątkiem piwa/) z uchwałami Rady Gminy Buczkowice.

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji (członkowi Komisji – w tym również Zastępcy Przewodniczącego – 100,00 zł brutto, Przewodniczącemu Komisji 200,00 zł brutto), które wypłacane jest w oparciu o listę obecności, niezależnie od czasu trwania posiedzenia.

Na czynności inne niż udział w posiedzeniach Komisji, a wynikające z realizacji GPPiRPAoPN (np. prowadzenie zajęć profilaktyczno-wychowawczych realizowanych w poszczególnych szkołach) mogą być z członkami Komisji spisane odrębne umowy.

Rozdział 8.
Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii

Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Łączny koszt jego realizacji na rok 2018 wynosi 178.000 zł. Szczegóły dotyczące finansowania realizacji Programu są określone w części II Programu – Plan Finansowy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

CZĘŚĆ II

PLAN FINANSOWY GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Wprowadzenie do planu finansowego.

Mając na względzie zarówno prawidłową realizację programu jak i jego efektywność (która w dużej mierze zależy od ilości godzin poszczególnych zajęć i działań) poniżej ustala się wysokość wynagrodzeń za niektóre działania w ramach GPPiRPAoPN:

1) praca w punkcie konsultacyjno-informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym: 30,00 zł brutto za godzinę;

2) zajęcia profilaktyczno-wychowawcze – 25,00 zł brutto za godzinę – dotyczy to zajęć realizowanych:

· pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury;

· w placówkach oświatowych.

Plan finansowy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Lp.	Podjęmowane działania	Koszt w zł
I	Przeciwdziałanie narkomanii	8.000
	w tym:	
1	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w szczególności: pokrywanie kosztów realizacji programów profilaktycznych, kosztów organizacji przeglądów spektakli lub prezentacji spektakli profilaktycznych, koszty organizacji konkursów oraz innych działań.	8.000
II	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	170.000
	w tym:	
1	Posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	13.200
2	Koszt pracy w punkcie konsultacyjno-informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym.	2.280
3	Dofinansowanie działalności placówek leczenia i terapii uzależnień (w ramach ich ponadstandardowej działalności wobec mieszkańców Gminy z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych).	6.000
4	Partycypacja w kosztach pobytu osób uzależnionych i współuzależnionych na ponadstandardowych, „wyjazdowych” sesjach terapeutycznych.	700
5	Opłaty sądowe dotyczące prowadzenia spraw o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.	400
6	Wynagrodzenie biegłych za przeprowadzanie badań i sporządzanie na tej podstawie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	3.600
7	Podjęmowanie we współpracy z GOPS działań ukierunkowanych na niesienie pomocy rodzinom borykającym się z różnego rodzaju problemami psychospołecznymi.	4.000
8	Dofinansowanie działań profilaktyczno-wychowawczych podejmowanych we współpracy ze szkołami – na zasadach określonych w programie: W tym: -zajęcia profilaktyczno-wychowawcze realizowane w trakcie roku szkolnego jak i podczas ferii – łącznie w wymiarze 740 godzin	21.500

	(podział godzin na poszczególne szkoły zawiera poniższa tabela) – 18.500 zł; -realizacja „Gminnego Dnia Bezpieczeństwa” – 3.000 zł.	
9	Działalność profilaktyczno-wychowawcza realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach polegająca na organizowaniu dzieciom i młodzieży sposobu spędzania czasu wolnego połączonego z realizacją treści profilaktycznych. W tym: -realizacja zajęć profilaktyczno-wychowawczych prowadzonych w szczególności w formie: świetlicy środowiskowej, zajęć sportowych w formie piłki siatkowej, zajęć sportowych skierowanych do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Gminy lub innego rodzaju zajęć – 18.550 zł; -organizacja imprez profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży – 3.200 zł; -zakup materiałów, sprzętu oraz usług na potrzeby realizacji ww. zajęć profilaktyczno-wychowawczych – 3.250 zł; -zakup miejsc dla dzieci na organizowanej przez GOK półkolonii – 19.200 zł.	44.200
10	Zlecanie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych Gminy Buczkowice z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym poprzez organizowanie – połączonych z przekazywaniem treści profilaktycznych – pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży.	41.000
11	Zlecanie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych Gminy Buczkowice z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym określonych w GPPiRPAoPN (poza zadaniami wskazanymi w pkt 10 niniejszego planu).	28.000
12	Organizowanie imprez promujących zdrowy styl życia oraz mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.	3.600
13	Zakup materiałów lub usług na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizacji programu – w tym w miarę potrzeb i środków doposażenie pomieszczeń wykorzystywanych na potrzeby realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Koszty przeprowadzania badań i diagnozy uzależnień na terenie Gminy Buczkowice lub udziału w kampaniach profilaktycznych. Koszty szkoleń dla osób uczestniczących w realizacji programu.	1.520
	Razem	178.000

Rozdział godzin przeznaczonych na zajęcia profilaktyczno – wychowawcze w ramach GPPiRPAoPN Gminy Buczkowice na rok 2018 realizowanych w poszczególnych placówkach oświatowych.

	Wskazanie szkoły	Rozdział	
		Godziny łącznie na rok 2018	Kwota w zł
1.	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Buczkowicach	250	6.250
2.	Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Godziszce	185	4.625

3.	Szkoła Podstawowa im. Jerzego Kukuczki w Kalnej	120	3.000
4.	Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Rybarzowicach	185	4.625
	Razem	740	18.500

-
- ¹⁾ L. Pytka, Profilaktyka wykojenia społecznego w: W. Pomykało (red.), Encyklopedia Pedagogiczna, Warszawa 1997.
- ²⁾ Dane pozyskane ze strony Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zakładka: Badania i informacje statystyczne (Statystyki).
- ³⁾ Obliczenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego: przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze: piwa zawartych jest 5,5% alkoholu, wina (miodu pitnego) zawartych jest 12% alkoholu.
- ⁴⁾ Dane pozyskane ze strony Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zakładka: Szkody zdrowotne i uzależnienie (Uzależnienie).
- ⁵⁾ K. Łukowska, K. Okulicz-Kozaryn, Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów, Warszawa 2016.
- ⁶⁾ Jw.
- ⁷⁾ J. Sierosławski, Używanie alkoholu i narkotyków przez uczniów i młodzież szkolną, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 r., Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD, Warszawa 2015.
- ⁸⁾ Jw.
- ⁹⁾ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 783 ze zmianami).
- ¹⁰⁾ S. Górski, Narkomania wśród dzieci i młodzieży (w: W. Pomykało (red.), Encyklopedia Pedagogiczna, Warszawa 1997).
- ¹¹⁾ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 783 ze zmianami).

UZASADNIENIE

Na rok 2018, podobnie jak w poprzednich latach, został przygotowany projekt wspólnego programu dotyczącego rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Przedłożony projekt jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Buczkowice od 2000 roku.

Wpływ z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które stanowią źródło finansowania programu, na rok przyszły został założony w kwocie **178.000** zł. Jeżeli wpływ będzie wyższy niż założony, to zostaną wprowadzone stosowne zmiany.

Proponuje się przeznaczenie na realizację opisanego programu w części dotyczącej przeciwdziałania alkoholizmowi kwoty 170.000 zł, natomiast w części dotyczącej przeciwdziałania narkomanii kwoty 8.000 zł. Opisane wyodrębnienie środków na przeciwdziałanie alkoholizmowi i przeciwdziałanie narkomanii jest konieczne ze względu na klasyfikację budżetową.

Założenia do projektu programu zostały przedyskutowane na posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które odbyło się w dniu 26 października 2017 r. Projekt został pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach w dniu 29 listopada br.

Pełnomocnik Wójta ds. realizacji GPPiRPA, Jerzy Kanik